

SPECTACOLE

Antoaneta IORDACHE

Imaginarul scenografiei de la „Bulandra”

Hiperrealismul lui Takeda, practicat cu celebrii homunculi, era și mai greu de suportat decât cel din scenele sângeroase ale spectacolului lui Darie. (Cu imaginea detaliilor crimei pe ecran, lumea s-a obișnuit: filmul horror e „admis” și are fani. Sigur, ecranul e un paravan, o barieră la emotivitatea excesivă a spectatorului.) Cred că, de altfel, e prima oară când un regizor de teatru încearcă, la noi, să *de-teatralizeze* – într-o poveste scenică încărcată de crime – *gestul*, pe muchia unde acțiunea în sine de a ucide și efectele imediate se suprapun elementarităților din realitate.

N-aș duce foarte departe, azi, comentariul privind starea de paradox în care funcționează montarea: pesemne, ca orice demers teatral hiperrealist.

Mi-aș pune, doar întrebarea dacă, prea dur sau mai îngurjitabil (după măsura, stomacul, gusturile fiecăruia), spectacolul reprezintă, în cariera lui Alexandru Darie, o experiență oarecare de stagiune, sau o lansare de program regizoral?

Marian RÂLEA și Cornel SCRIPCARU

Mi-aș pune întrebarea dacă numai inteligența îl scoate pe regizor la liman din labirintul acestei piese (mă rog, a scenarizării acesteia), din când în când foarte interesantă, dar „per total” zgomotos de ofertantă, alcătuită, se pare, cu frica să nu rămână ceva nespus.

Roma este o „junglă populată de bestii”. Crima atrage crima, la nesfârșit, în toate timpurile. Crima și desfrâul sunt pereche, Shakespeare știa asta. E invocată masca lui Shakespeare, de Heiner Müller, în text: ceea ce nu-i neapărat necesar. Dar nici nu strică, dacă stai să te gândești. Ca și Sodoma, ca și Gomora, Roma fumea crima și preacurvie, până și în somnul imperial. Iar paturile nuptiale gâlgâiau de sânge. Aici, la Müller, este *expusă* chiar toată dramaturgia lui Will cu împărați, unui singur caz: cel al lui Titus Andronicus. Celelalte personaje care comit, ori primesc (în revanșă) violență, cu întreg tributul ei sangvinolent, sunt un fel de reflexe în prismatica oglindă a lumii, rotită tot mai accelerat, până ce – țesut din fulgurațiile răzbunării – debreiatul ospăț roșu își întinde prelata peste limită, fără a mai face deosebire între aliați și dușmani. Ecuția aceasta auctorială

– *toți sunt Titus* e, cumva dublată în text de: *toți sunt Hamlet*, deoarece se și filosofează pe îndelete aici. Două dintre figurile dramatice: *Naratorul* și *Clovnul* au îndatorirea preponderentă de vehicule-narativ-filosofice.

O cuvă, o arenă de lemn (și gradene pentru public) înrămează întâmplările. Simplitatea expresivă a cercului scenografic e, împreună cu brocartul, mătasea, pânzeturile pentru costume, purtătoare de forță, de finețe a montării. Foarte elaborată, curgerea fastuoasă a garderobei aduce cu ea arhitectura spațiului de referință. La modul imaginar, desigur. Locurile capătă identitate, de asemenea figurile,

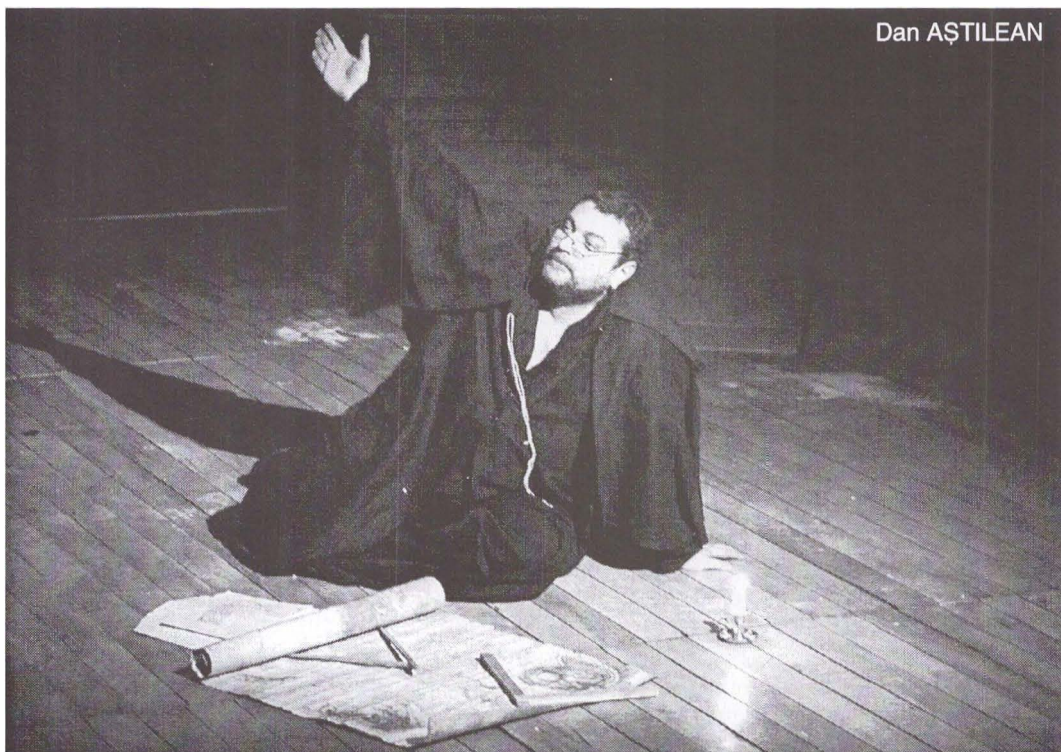

traumele. Memorie culturală și ritm conțin – și eliberează, în scenă – costumele Mariei Miu. În abordarea lor scenografică, nu puține momente din spectacol sunt surprinzătoare, iar câteva impecabile.

Pojghița aurie a lumii (romane) se metamorfozează iute, sub un declic de lumină, devenind (când bestialitatea este deja coaptă) o arenă, o cuvă (un lighean uriaș) plin până la refuz de sângerare. Peste aceeași lustruită spoială, cu o pânză de un alb rece, îngust, se face drumul goților spre Roma...

Lavinia (Anca Androne), pângărita fiică a lui Titus și *Tamora* (Camelia Maxim), regina ridată de viciu (și de suferință) a goților, țin de capete șuvoiul răzbunării. Tensiunea surdă, neîndurătoare, a femeilor (susținută de ambele actrițe, deși nu la același diapazon) organizează taberele și, de fapt, valența interpretărilor feminine stă, pe lângă detaliul de personaj, în capacitatea de a motiva, credibil, conflictele grupurilor. În seara în care am văzut eu spectacolul, *Saturnius* (Romeo Pop), *Aaron* (Claudiu Stănescu), *Lucius* (Daniel Popa) și chiar *Clovnul* (Ion Cocieru) erau mai clar întipăriți pe canava decât *Titus Andronicus* (Cornel Scripcaru). Cât despre *Naratorul* aceleiași serii (rol lung cât seria de crime), cred că nu reușise să îmbrace corespunzător mantia – probabil regizorală – de salvare, în caz de discurs explicativ, haină ce îi conferă personajului puteri magice, împrumutate de la *Prospero*, sau de la *Carlos Castaneda*...

Teatrul „Bulandra” – Anatomie. Titus. Căderea Romei de Heiner Muller. Regia: Alexandru Darie. Scenografia: Maria Miu. Muzica: Adrian Enescu. Lighting designer: Alexandru Darie. Traducerea și adaptarea: Oana Turbatu și Răzvana Cernat. Cu: Dan Aștilean/Radu Amzulescu, Cornel Scripcaru, Marian Rălea, Romeo Pop, Serban Pavlu, Camelia Maxim, Claudiu Stănescu, Daniel Popa, Marius Chivu, Rodica Lazăr, Radu Micu, Anca Androne, Marius Capotă, Adrian Ciobanu, Constantin Dită, Serban Celea, Ion Cocieru, Gabriela Curpân, Anamaria Marinca.

Dan AȘTILEAN